

Posamezne številke: Na-
vadne Din --50, ob ne-
deljah Din 1--.

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
da umoma naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10--., za ino-
zemstvo D 18--., dostavljen na dom
D 11--., na izkaznice D 10--.
Inserati po dogovoru.

Naroda se pri upravi "TABORA"
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

POŠTNA PAVŠALIRANA

TABOR

518

Posamezne številke: Na-
vadne Din --50, ob ne-
deljah Din 1--.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon inštorb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Telo-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevnica ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
sprejema. -- Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

r, nedelja 30. aprila 1922.

Številka: 99.

Uspehi in neusp- novske konference

Mednarodna konferenca v Genovi
še vedno ni pokazala nobenega vidnega
uspeha. Evropa, ki se je tam zbrala,
je podobna težko bolnemu bolniku, o-
koli katerega se sučejo zdravniki, štu-
dinajo bolezen in njene pojave ter eks-
perimentirajo z različnimi zdravili. Ka-
kor hitro se jim posreči ugnati kom-
plikacijo z enega dela organizma, že se
pojavi na drugem. Ne samo, da zdrav-
niki nimajo jasne diagnoze, temveč ne
poznajo tudi metod zdravljenja in se
zdravil. Bolezen pa je zelo težka in se
je razlezla že po celnem telesu. Tudi ev-
ropski zdravniki si niso na jasnem ne
o bolezni in ne o zdravljenju. Vsi se za-
vledajo, da gre za pojav, kakor ga zgo-
dovina človeštva sploh ne pozna. Saj
so bile tudi v prejšnjih časih velike in
viharne vojne, a po različnosti in in-
tenzivnosti učinkov se ne da nobena
primerjati svetovni vojni. V prejšnjih
dobah je bilo življenje neizmerno eno-
dobar, še za časa napoleonskih vojn
so vladale v Evropi preproste gospo-
darske in socialne razmere, ki niso
imelo niti izdaleč tako važnega vpliva
na državo in politično organizacijo ka-
kor ga imajo današnje razmere. Ta-
kor so stali diplomati pred politični-
mi problemi ki so jih samo formulirali
na podlagi vojaških uspehov in neus-
pehov; tokrat stoji pred izredno kom-
pliciranimi socialno - gospodarskimi
dejstvi, ki so v bistvu najzaprednejši
razum, kar jih je kdaj reševal človeški
um. Ta dejstva pa seveda silno otežko-
čajo ali celo onemogočajo politično kon-
solidacijo v velikem delu Evrope, ka-
kor na drugi strani politični in idejni
vzroki ovirajo stabilizacijo gospodar-
skih razmer. Genovski zdravniki tedaj
nimajo niti jasne diagnoze o težki bo-
lezni, ki muči evropske države, niti po-
znajo pripomočke in zdravila, da bi
bolezen ozdravili.

Konferenca je — diskusija.

Oni, ki so se udajali naivnim upom,
da bodo iz Genove sinili čudoviti radi-
jevi žarki in zacelili evropsko rak-rano,
t. j. ki so pričakovali, da bodo diplo-
mati kar želi uspehe, bodo seveda razo-
čarani. Precej veselih ur pa imajo ti-
sti politični krogi, ki iz tega ali onega
vzroka niso prijatelji genovske konfe-
rence. Politiki pa, ki si niso delali ni-
kakih iluzij in ki so že v začetku sma-
trali genovsko konferenco za poskus,
da se položaj podlaga novemu medna-
rodnemu delu in otvori diskusija o te-
žavnih problemih, kateri se zasedajo
posameznim narodom kakor vsej
Evropi v meso in kri — ti politiki še
vedno niso napravili križa čez Genovo.

Lloyd George je imel v torek in sre-
do dva znamenita politična govora. V
prvem je dejal med drugim: »Evropski
položaj je izredno resen in zahteva
mnogo dejanj. Nemci in Rusi, dva naj-
večja naroda v Evropi, sta bolj lačna
človečnosti kakor pa kruha«. V dru-
gem pa je omenil: »Da naravnost po-
vem, nemogoče je trajno držati pod
pestjo s kakršnikoli odredbami dva
velika naroda, ki predstavljata dve tre-
tjini Evrope. Kdor to misli, je slep. —
Nemškoruska pogodba je marsikoga
presenetila. Jaz sem že zdavnaj stvaril
pred tem in rekel, da bo do tega prišlo
in da mora priti gladojoča Rusija in
jezna Nemčija se morata najti. Trenut-
no vladajo in triumfirajo zavezniki, to-
da ako iz zmage postane tlačanje, ako
nepravilnost oskrnja zmago, potem
mora neposredno slediti osveta.«

Drugi znameniti govor je imel fran-
coski ministrski predsednik Poincaré.
V svojem govoru je poudaril zahteve,
ki jih ima do Evrope Francija. Njena
kardinalna zahteva je: Nemčija mora

Kuzjica Licoja

Gzuegama

razdelitev mariborske oblasti na srez.

Kraljevski ukaz o razdelitvi države na oblasti.

Beograd 29. aprila. Mariberska
oblast bo imela brez Medjumurja 12
srezov in sicer: 1. Maribor, levi dravski
breg (mesto Maribor, na levem bregu
Drave ležeči del sodnega okraja Mari-
bor in sodni okraj Sv. Lenart.) 2. Ma-
ribor desni dravski breg (na desnem
bregu Drave ležeči del sod. okr. Mari-
bor, in sodni okraj Slov. Bistrica. 3.
Dravograd (sodna okraja Marenbreg in
Guštanj.) 4. Slovenjgradec (sodna okraja
Slovenjgradec in Soštanj, izvzema ob-
čino Smartno ob Paki, in od konjiškega
okraja občini Gornji Dolji in Kozjak.) 5.
Konjice (sodni okraj Konjice, izvzema
občini Gornji Dolji in Kozjak.) 6.
Gornji grad (sodni okraj Gornji grad
in občino Smartno ob Paki od šoštanj-
skega sodnega okraja.) 7. Celje (sodna
okraja Celje in Vransko, občina Sv. Ru-

pert od laškega sodnega okraja Troja-
na od brodskega in Motnik ter Spitalič
od kamniškega.) 8. Smarje-Rogatec (sod-
ni okraji Smarje, Rogatec in Kozje brez
občini Veliki kamen in Mrčna sela, ter
od ptujskega sodnega okraja občina
Stopperce.) 9. Ptuj (sodna okraja Ptuj,
izvzema občino Stopperce in Ormož.)
10. Ljutomer (sodni okraj Ljutomer, na
desnem bregu Mure ležeči del bivšega
radgonskega okraja in Apaška kotlina.)
11. Murska Sobotica (sodni okraj Murska
Sobotica.) 12. Dolnja Lendava (sodni okraj
Dolnja Lendava.) Sedeži navedenih sre-
zov, zlasti na novo ustanovljenih še ni-
so definitivno določeni.

Beograd, 28. aprila. (Izv.) Današ-
nje »Službene Novine« objavljajo kra-
ljevski ukaz o upravnih razdelitvi države
na oblasti.

Kralj Aleksander na potu v Pariz.

ZM Beograd, 29. aprila. Iz pisar-
ne ministrskega predsednika se uradno
razglasi: Nj. Veličanstvo kralj Aleksan-
der je na povratku iz Bukarešte nada-
ljeval svoje potovanje proti Parizu. Nj.
Veličanstvo potuje inkognito v sprem-
stvu princa Pavla in dvornega ministra
Jankovića ter ostane v Parizu nekoliko
dni. V imenu vlade se je podal v Ljub-
ljano pravosodni minister, da poroča

kralju o tekočih zadevah zunanje in no-
tranje politike kakor tudi o sklepih, ki
jih vlada pripravlja. Ob tej priliki je mi-
nister poročal Nj. Veličanstvu tudi o raz-
delitvi države v oblasti, ki jih je mini-
strski svet, izvršujoč kraljevo oblast gla-
som § 59 ustave in v smislu določb
§ 135 iste ustave izdal v obliki kraljeve
naredbe.

Poročilo dr. Rybara o rimski konferenci.

ZM Beograd, 29. aprila. Pred par
dnevi je bila v Rimu zaključena kon-
ferenca nasledstvenih držav. Naš glavni
delegat dr. Otokar Rybar se je vrnil v
Beograd in poročal vladi o delovanju
rimske konference. Glasom njegovega
poročila je sklenila naša vlada na tej
konferenci 29 pogodb in dogovorov, ki
se nanašajo na izvedbo posameznih do-
ločb St. Germainске in Trianonske po-
godbe. Delo se je izvrševalo v komi-
sijah in podkomisijah, med temi je bila
ena finančno-gospodarska in pravno-
administrativna. V čisto juridičnih vpra-
šanjih se je brez posebnih težkoč do-
segel sporazum in se sklenile razne
konvencije, tako tudi v vprašanju poštnih
hranilnice na Dunaju in razdelitvi

arhivov na Dunaju in v Budimpešti
kakor glede pokojnine bivših avstro-
ogrskih državnih uradnikov. V predmetih
ekonomsko-finančnega značaja je bil
sporazum mnogo težji, to pa predvsem
radi valutne razlike. Kar se tiče dolgov
med našimi in italijanskimi državljani,
ki so nastali pred prevratom, je bil
sprejet sklep, da se začasno ustavijo
plačila in procesi, dokler se zadeva ne
uredi definitivno, zlasti z ozirom na
vprašanje, v kakli valuti naj se ti dolgovi
poravnajo. V skladu odločitvi nekaterih
italijanskih izvedencev, ki so bili morali
odpotovali v Genovo, je ostalo več
vprašanj nerešenih, tako tudi vprašanje
glede odškodnine za škodo, nastalo
našim državljanom med okupacijo.

Položaj na konferenci v Genovi.

DKU. Genova, 28. aprila. Na
seji gospodarske komisije je bil spre-
jet predlog Japonske, da še odpotujejo
na genovski konferenci sprejete reso-
lucije tudi onim prekomorskim državam,
ki na konferenci niso uradno zastopane.
Predlogi 1. in 2. podkomisije glede ca-
rinskih tarifov, uvoznih in izvoznih pre-
povedi, ter obdačanja inozemcev so bili
sprejeti. Priporočilo zveze narodov gle-
de dvojnega obdačanja se je z ozirom
na to, da Nemčija še ni član zveze na-
rodov, zavrnila. Madžarski delegat je
obžaloval, da ni bil sprejet njegov pred-
log, naj se vzpostavi posebna komisija,
ki naj prouči gospodarske odnose na-
sledstvenih držav. Krasno je izjavil v
imenu ruske delegacije, da so na zu-
nanjo trgovino se nanašajoči sklepi za
Rusijo z ozirom na njen notranji ustroj
za enkrat nesprejemljivi. S sklepom
glede potnih olajšav se ruska delegacija
popolnoma strinja, toda le, če se prej
uredi političen položaj v Rusiji sami.
Mednarodnih pogodb glede zaštite lite-
rarne lastninske pravice, patentov in
varstvenih znamk Rusija začasno še ne
more sprejeti ter to bo uredila svoje-
časno potom posebnih pogodb s posa-
meznimi državami.

DKU Genova, 28. aprila. Položaj
se je zopet popolnoma spremenil. Bar-
thou je svoje potovanje v Pariz odgo-
dil ter bo odpotoval še le, ko bo kon-
čano posvetovanje glede spomenice, ki
se preda ruski delegaciji. Politični pod-
odbor bo najbrž že jutri končal svoje
delo ter bo Barthou mogoče jutri zve-
čer odpotoval.

DKU Genova, 28. aprila. Francoski
predlog za spomenico, ki se bo poslala
ruski delegaciji, in katere besedilo se bo
določilo na današnji seji političnega
pododborja, obsega 12 članov. Prvi član
zabranjuje boljševiško propagando v
inozemstvu. Član 2. pravi, da mora Ru-
sija priznati vse pred in medvojne dol-
gove prejšnje vlade ter obveznosti na-
pram zasebnikom. Nacionalizirana in
zaplenjena podjetja inozemcev mora vr-
niti, v slučaju pa, da to ni več mogo-
če, plačati primerno odškodnino. V čle-
nu 8. se predvideva mešano razsodišče
za iz teh članov nastale spore.

Deschanel umrl.

DKU Pariz, 28. aprila. Danes po-
popoldne je umrl bivši predsednik fran-
coske republike Paul Deschanel.

izpolniti striktno in vestno obveznosti,
ki jih je sprejela z versailsko mirovno
pogodbo. Na pogodbi se ne da nič več
izpremeniti; vsako barantanje ali sle-
pomislenje je izključeno. Zlasti zahteva
Francija popolno razorožitev Nemčije.
Danes je razorožitev izvedena le delo-
ma in po ovinkih. Francija ima po
strašnem opustošenju, ki je zadelo nje-
ne pokrajine, moralno in zakonito prav-
ico, da se zavaruje pred maščevanja-
željno Nemčijo.

Seveda so se oglasili tudi ruski in
nemški državniki. Že od začetka kon-
ference se vrste po dnevniki govori in
izjave posameznih državnikov in vo-
dijnih politikov. Če jih pretresamo po
njih notranji vsebini in skušamo iz-
ločiti jedro iz lupine lepih besed in
diplomatskih fraz, nam ostane bore
malo, niti toliko ne, da bi vedeli vsaj
v eni točki zanesljivo in jasno, kaj ho-
čejo pravzaprav.

Ali mir ali maščevanje?

Iz povodaj besed, ki se razliva iz
Genove, moli nad površino samo to, da
gre za problem Nemčije in Rusije. Iz
citiranih govorov je razvidno, da se tu
mnenja razhajajo in da sploh niker ni
jasnosti, kako si posamezni državniki
in narodi predstavljajo rešitev obeh
problemov. Interesi in nazori so tako
različni, da tudi ne more priti do za-
željene jasnosti. Lloyd George gotovo
ne ve, kako daleč naj se umakne zavez-
niška pest nad obojema vilikima nara-
doma in kakšne naj bodo garancije, da
vzlic delni popustljivosti zmagovalcev
ne pride do osvete. Zelo lepe so pač be-
sede angleškega premierja, da Rusi in
Nemci bolj gladujejo človečnosti kakor
kruha, a če se vglobimo vanje, se mo-
zamo vprašati: Kdo naj jim da človeč-
nost? Ali oni, ki so jih premagali? Ali
smejo zaupati njihovi človečnosti? Do-
bro, naj se zbrisejo vse razlike med
premaganci in zmagovalci. Toda dej-
stva krvave vojne ne bo mogoče izbrisati
in nobena sila ne more vzpostaviti
starega sveta. Vojna je ustvarila nova
dejstva, a ta so taka, da imajo aktivni
zmagovalci, pasive pa premaganci. —
Kdo more jamčiti, da iz srečanja »gla-
dujoče Rusije in jezne Nemčije« vzlic
vsej megljeni pravičnosti, h kateri pri-
dejo zavezniški šele izza par let tlač-
nja, ne nastane osveta? Francija je do-
slednejša, ker se ne opira na idealne
stebre, temveč na trda dejstva. Ona
zahteva, da se Nemčijo razoroži popol-
noma in definitivno. Vprašanje pa je,
ali je res mogoče držati pest nad enim
največjih narodov Evrope? Ali je mo-
goče odsuniti Rusijo od Evrope in izlo-
čiti preko 150 milijonov ljudi iz evrop-
skega gospodarskega kompleksa? Za-
kak trdo dejstvo je, da na posledicah
tega pritiska trpi vsa Evropa. Francija
bi bila s tem stališčem izolirana, kajti
gospodarski ustroj vseh drugih držav
zahteva v Evropi vsekako politično
ravnovesje.

Preosnovati temelje.

Kakšno je razpoloženje v Nemčiji
in Rusiji? Če se trdi, da je zapadna
Evropa, zlasti Francija, gnala in slepa
v svojem brezobzirnem egoizmu, tedaj
bi pričakovali, da se Nemčija in Rusija
kar očistujeta v idealih humanosti in
splošnega miru. Toda vsakdo ve, da te-
mu ni tako, zato pa tudi trditve o »gni-
lem zapadu« izgube svojo pristnost in
se k večjemu lahko govori o gnolobi,
slepoti in nehumanosti vsega evrop-
skega človeštva. Zato dobe problem
čisto drugo podlago: treba je razorožiti
duhove in srca, treba je miselno in
moralno reformirati človeka in člove-
štvo, sicer ne izidemo nikdar iz te po-
vodni, ki se v nji lovimo za ideali, ne
da bi stali na trdnih tleh in imeli pod
sabo kaj stalnega, konstantnega.

Jasno je, da se tu ne da mnogo sto-
riti z zastarelimi diplomatskimi pripo-

pristaš narodnega edinstva, tudi če bi bile prve faze res bolj plemenskega, kakor pa jugoslovenskega značaja. — Ideja mora zmagati! Mi svojih osnovnih načel, ki so poskropljene z nedolžno krvjo nešteti mučencev za jugoslovensko nacionalno misel, ne bomo izpreminjali. Da se klerikaleci zopet zatekajo v zajetje gnezdo slovenskega separatizma, to je povsem razumljivo, ker izjemni zelo redke posameznike sploh niso nikdar čutili jugoslovensko. Vuk dleku menja, ali kožu nikada! Klerikalizmu, »delniški družbi za izkoriščanje ljudstva«, je vse samo komedija in nič več! Vsekakor pa je že precejšnja porcija drznosti, če bivši avstrijski Feldkurati in podobne sorte ljudje govorijo o narodnem izdajstvu jugoslovenske čutečih Slovencev! Narodno izdajstvo je bilo, ko ste (v imenu Krista!) navduševali Slovence za boj proti Srbom in Rusom, ko ste jih navduševali za Habsburge in Avstrijo, ta zakleta sovražnika našega naroda. O narodnem edinstvu pa velja: Quod capit, capiat.

— Svobodno mišljenje in Sokoli. — Šmarjetski g. župnik je prekosil sv. Pavla v njegovi apostolski gorečnosti. Dolgi velikonočni epistoli o svobodnem mišljenju in Sokolih je sledila krajša belonodeljska, ki je izšla v petkovi »Straži«. G. župnik se je tokrat izpremenil v človeka, ki ne čita »Slov. Gospodarja«, ki sploh ni klerikalec itd. Dobra kreacija! Sicer pa ne gre za to. G. avtor je tako zaljubljen v svojo filozofsko tezo o svobodnem mišljenju, da bi hotel polemizirati tja do sodnega dne! Žal da mu v tem oziru ne moremo iti na roko; veselilo bi nas, če bi se g. župnik pogumno oglašil v našem uredništvu. Kolikor nam dopušča dragocen čas, smo rade volje na razpolago za čisto stvarno in neosebno diskusijo. — Sedaj pa nekaj zaupnega: Ne iščite do pisnika novice »Nesmrtna neumnost« v smajovski šoli, ker moramo konstatirati, da nismo s tamšnjimi gospodi v prav nobeni zvezi. Tu se je g. župnik pošteno uštel, kakor že marsikateri pregoreli apostol pred njim. Kar se pa tiče tez, ki jih je stavil g. župnik gosp. Mohorju (pri stvari popolnoma nedolžnemu), smo — kakor rečeno — rade volje pripravljeni, da se spustimo z g. župnikom v ustmeno diskusijo, če nas obišče. Sicer nismo pooblašeni od »Sokola«, da v njegovem imenu polemiziramo z raznimi dušnimi pastirji, a kot ljudje, ki svojih nazorov nismo pobrali na občinski cesti, temveč jih iščemo na dolgi in trudi poti razmišljanja in študija smo vedno pripravljeni zastopati svoje stališče. Če torej želite stvarno diskusijo — na svetenje, g. župnik!

— »Stražina« zloba. »Straža« se je večer obregnila ob svojočasno potovanje seljakov iz virovitiške županije v Beograd in Srbijo, ter se povzpela do trditve, da so ti hrvaški seljaki bili

sami učitelji in uradniki policajdemokratskega kova, ki so preoblečeni v seljake na državne stroške v Beogradu in v Srbiji dobro jedli in pili. Histerična klerikalna devica ne more brzditi svojega jezika! Če bi bila količkaj poučena, bi vedela, da ima demokratska stranka v virovitiški županiji več močnih krajevnih organizacij s seljaškimi viječi. »Stražina« trditve o preoblečenih uradnikih, ki se gostijo na državne stroške, je navadna bajka, kakršne si rade izmišljajo stare device po oni: trla baba lan, da joj prodje dan!

— Še enkrat: »Tudi kulturno delo!« »Straža« misli, da se je naš dopisnik hudo udaril po zobeh. Mi smo mnjenja, da se je to »Straža« samo zazdelo, da pa ja udarec zasklel gotovo g. »Stražane«, ki še vedno niso pokopali spominov na avstrijsko kasarno. Vprašamo tudi mi: kedaj je avstrijska kasarna skrbela za bosansko-hercegovske in dalmatinske analfabete? Ali ni zapustila po štiridesetletni upravi v Bosni in Hercegovini čez 80% analfabetov? Kdo je žalil slovenski narodni ponos, če je konstatiral, da naša kasarna skrbi za analfabete? Večina teh analfabetov, ki se uče v realni ABC, poteka iz Hercegovine, kjer so vzrasli pod »kulturno« avstrijsko upravo in iz Makedonije, kjer jih je pestila turška vlada, zaveznica bivše Avstrije. V Jugoslaviji zaslih slovenskih vojakov pa sploh ni! Ne igrate komedije, častiti gospodje: vemo, kje vas srbi peta!

— Z slovenske politike. »Murska Straža« z dne 28. aprila piše na prvi strani o zvestobi slovenskega ljudstva dinastiji in prinaša poziv k proslavi kraljeve poroke z nabiranjem darov za otroško bolnico v Mariboru — kar je čisto hvalevredno — na tretji strani pa pravi o Novačanovi republikanski stranki: »novi stranki bomo gotovo stali na strani, ako bo pokazala, da je njen cilj blagor ljudstva« itd. Torej hoče služiti dinastiji in republiki. In to in demagogija, seveda. Pokažite karte, da se spoznamo!

— Podoficirska šola vojne mornarice v Šibeniku sprejme s 1. septembrom t. l. 200 gojencev v starosti od 16 do 18 let. Prošnje z dokazili o državljanstvu, šolski izobrazbi, dovoljenju roditeljev in o vedenju ter vojnopravniškimi spričevalom je poslali najkasneje do 30. junija komandantu podoficirske šole vojne mornarice v Šibeniku. Šola traja dve leti, nakar se uvrstijo gojenci kot podoficirji v vojno mornarico.

— Pomagajte in zopet pomagajte! »Jaz sem zapustil Šelo pred šestimi tedni pokrajino Volge in grozni pogledi, s katerimi me je gledala gladna deca, me še danes preganjajo. Za njih, v imenu teh otrok, v imenu ljubezni in človečanstva prosim Vas, in preko Vas Vaše vlade, da pomagajo hitro! — Dr. Nansen. — Naslov »Odbora za po-

moč gladujočim v »Rusiji« je Ljubljana, včlenišče, Kongresni trg — števil. poštočevnega računa je 12840. Kjer še ni krajevnih odborov prosimo društva ali posameznike, ki bi hoteli zbirati prispevke, da se javijo naravnost ljubljanskemu odboru. Poštne položnice se dobe pri poštah uradih.

— Za gladujoče Rusijo. Ljubljanski odbor za pomoč gladujočim v Rusiji nam piše: Tekom prvih dni maja bomo izdali v brošuri Nansenovo predavanje »o gladi v Rusiji«. Isto tako bomo izdali nabiralne bloke za a ¼, ½, 1, 5 in 10 Din. Prosim vsa društva in posameznike, da naročajo brošure in prevzamejo bloke v razprodajo. Položnice »odbora« poš. ček. števil. 12.840 bodo imeli vsi poštni uradi v zalogi. Naslov: Odbor za pomoč gladujočim v Rusiji. Ljubljana, Kongresni trg.

— Imenovanja na meščanskih šolah. (Iz večerajšnje seje višjega šolskega sveta). Na deški meščanski šoli v Mariboru so bili imenovani gg. Viktor Rode, Josip Poljanec, Josip Lampe, za petje in glasbo pa g. Viljem Sušteršič. Na dekliških meščanskih šolah v Mariboru se je oddala učiteljska služba gg. Mariji Rozmanovi, Ani Petelinovi in Ljud. Poljančevi, mesto učiteljice ročnih del pa g. Beatriki Sedevičevi. Ostala mesta se deloma na novo razpišejo, deloma pa se imenovanje odloži, ker so kompetenti Primorci in je treba čakati na očeijelno dovoljenje. — Na deški meščanski šoli v Celju so bili imenovani gg. Mirko Kovač, Ivan Černy in Josip Grašar.

— Napredovanje tehnike pri zgradbi parnikov. Spomladi bo dovršen v angleški ladjedelnici v Southamptonu največji parobrod na svetu. Imel bo 56.000 ton in prostora za 4000 potnikov. Brod bo dolg 320 m, visok 32 m in širok 30 m. Parnik se bo imenoval »Majestic«, ki je last angleške paroplovne družbe White Star line in napravi 10. maja svojo prvo pot iz Cwenbourga v Newyork. Velezanimive so sledeče naprave na tem parniku: kurjen bo s petrolejem namesto s premogom, gonilni stroji bodo razvijali preko 100.000 konjskih sil, obseg kotlov bo 2330 m². Htrost parnika bo dosegala 43 km na uro. Odgovarjajoč velikosti parnika bo tehtalo kurnilo 140 ton ter vsak vijak štirje po številu, po 300 ton. Parnik bo imel tudi štiri sidra, ki bodo tehtala skupno 45 ton, oziroma skupno z verigami 230 ton. Na parniku bo tudi 450 aparatov, ki bodo s svojo občutljivostjo alarmirali vsako nadnormalno toploto, vsled česar je požar izključen. — Parnik sam bo imel tri brezžične postaje, razen tega bo opremljen z velikim številom rešilnih čolnov, med temi celo dva parna kavkasa z brezžičnim brzojavom. Zanimiv bo instrument na parniku, ki bo akustičnim ali električnim potom napovedoval plitvost morja do 56 m.

na vprašanja človeka in človeštva. — Vsaka razprava pa mora imeti »revijalni ton«, t. j. biti mora uglašena po potrebah širjih slojev, ne pa po potrebah strokovnjakov. Ta revijalni ton je časih težko zadeti, zlasti tam, koder ni pravih tradicij kakor pri nas. Ne manjka nam strokovnjakov, a naši strokovnjaki večinoma ne poznajo umetnosti lepega izražanja misli. Pri Slovenceh revijalni stil še ni razvil, kakor tudi ne feljtonistični in esejistični. Imamo pač nekoliko dobrih poskusov, v celoti pa našim znanstvenikom nedostaja esprita, čuta za lepoto besede, uglajenega stila, estetične oblike mišljenja.

Seveda se tudi »Njiva« ni mogla izogniti temu nedostatku, zato pa med posameznimi članki ne najdeš tiste rdeče niti, ki bi jih vezala v tako mičen šopek, da bi ga človek vedno znova jemal v roke in imel nad njim dopadeno. Kompletan letnik dobre revije je harmonično zaokrožena celota, ne toliko po vsebini sami, kolikor po celotnem vtisu, ki ga daje ravnesje med aktualnostjo in osnovno vrednostjo objavljenih člankov ter med razpredelnostjo in tehnično obliko lista. Veberjevi filozofski članki so nedvomno zanimivi, a v splošnem premalo revijalni in preveč strokovni. Krivda seveda ni na uredniku, ki je pokazal spretno in zanesljivo roko; krivda je na tem, da so naši znanstveni publicisti preveč pod vplivom nemškega jezika, nemških me-

— Učiteljska imenovanja. (Iz zadnje seje višjega šolskega sveta). Mesto otroške vrtnarice v Dolnji Lendavi je dobila Franja Gorišek-Malova, mesto učiteljice v Mozirju Amalija Ločičnik, mesto učiteljice v Čadranu Dragica Brglez-Kosi, mesto nadučiteljice na I. dekliški osnovni šoli v Mariboru, Amalija Voblič, mesto učitelja v Jaremini Vladimir Skrbinek, mesto nadučitelja v Račah Ivan Mohorko, mesto učiteljice ženskih ročnih del v Št. Pijun pod Turjakom Marija Pirnat, mesto nadučitelja v Bregu pri Ptaju Fran Cvetko, mesto učitelja pri Sv. Rupertu v Slov. gor. Fran Jakopec, v Brežicah Josip Jerše, pri Sv. Petru pod Svetimi gorami pa Hedka Lovrenc.

— Samo konstatiramo! Pesek se je v svoji »Jugoslaviji« ustil, kako sijajno plačuje delavstvo v svojem premogovniku v Ključaroveh pri Ormožu in kako človekoljubno po svojih »socialnih« načelih z njim postopa. »Naprejek« pa konstatira: 1. da plačuje Pesek delavce kvečemu po 35—70 K na dan, 2. da je 67 delavcem dal povedati, da jih za nedoločen čas ne more uporabljati — ter je tako 67 družin vrget na ceto. Socijalnost pa taka!

Seja občinskega sveta.

Včeraj zvečer se je zaključila II. redna seja občinskega sveta. G. župan je poročal, da je poslal zunanjemu ministrstvu v Beogradu po sklepu mestnega sveta brzojavko z zahtevo po takojšnji in točni izvedbi rapalske pogodbe. Prečitalo se je več predlogov JSDS kluba glede ustanovitve stavbenega fonda in uvedbe raznih davkov, kakor na stavbna zemljišča itd., nadalje glede ustanovitve dveh ljudskih kuhinj. Predlogi so se odkazali tozadevnim odelkom v studij.

Po poročilu finančno-gospodarskega odseka se je pooblastilo župana, da najme v svrhu razširjenja električnega omrežja posojilo v znesku 6.600.000 K. V svrhu izvedbe in zgradbe v proračunu predvidenih cest, kanalov itd. se pooblasti župan, da najme posojilo v znesku 1.656.000 K.

Na prošnjo tukajšnjega odbora za pomoč gladujoče Rusije se je dovolila ta namen znesek 20.000 kron.

V svrhu zgradbe občinskih stanovanjskih hiš je potreben kredit 50 milijonov kron. Ker občina sama s tem zneskom ne razpolaga, se je naročila županu, da stopi v stik z inozemskimi finančniki, da bi dosegel inozemsko posojilo v zdravi valuti.

Iz poročila pravnega odseka posnemamo, da falska elektrarna vztraja pri svoji odpovedi ter hoče cene toka s 15. marcem povišati za 600%. Občinski svet sklene, da se poda v svrhu temeljitega razčiščenja razmerja med občino in falsko elektrarno na pravno pot.

Skladišče električnih in instalacijskih predmetov Simens v Zagrebu je

tod mišljenja in izražanja; deloma pa tudi na tem, da nismo imeli revije, ki bi jih vzgojila za tako delo.

Prvi letnik »Njive« je objavil celovito članke o aktualnih problemih domačega političnega življenja. To so predvsem razprave o ustavi in njenih načrtih, o nekaterih podrobnostih višjehodanske ustave itd., ki so jih spisal napredni politični ali administrativni delavci, med njimi Kramer, Vošnjak, Sagadin, Lapažne itd. Lopo je zastopala tudi gospodarska in pravna znanost; filozofijo zastopa dr. Veber z razpravo o »Znanosti in veri« in študijo o Antonu Mahničju, ki v nji razglablja filozofsko naziranje utemeljitelj slovenskega klerikalizma. Zanimiv je tudi srbskohrvatski spis Jože Rusa »Istorijske osnove etničnog i kulturnog stanja kod Slovenaca«. Bogat in sistematičen je zlasti v zadnjem času pregled notranje in zunanje politike. Listek je prinesel Gradnikove pesmi in prevode.

»Njiva« se bo, kakor izvemo, v drugem letniku izpopolnila. Pridobila si je tudi novih sotrudnikov in odstranila tehnične zapreke, ki so ji oteževale redno izhajanje. Tako bo imela slovenska inteligenca dostojno in resno revijo, ki bo glasilo njenega mišljenja in njenih teženj. Naj bi »Njiva« prodrla v kar najširše vrste našega naroda.

Prevodi sami so po veliki večini jako dobri, nekateri naravnost mojsterški, žal le, da se nahaja v knjigi nekaj tiskovnih napak, katere bi se bilo dalo s skrbnejšo korekturo odstraniti. Dr. Lahu moramo biti za to lepo knjigo hvaležni, pripomogla bo gotovo mnogo k uredništvu globokih Kollarjevih besed o vzajemnosti in želeli bi, da bi čimprej sledila druga, ki bi obsegala izbor novejšega in najnovejšega českega pesništva.

„Njiva.“

»Njiva« je nastopila drugi letnik. Če prelistamo prvega in se spomnimo, kako smo se veselili njenega prihoda in iskali v njenih predelih temeljitejšega komentarja k aktualnim dogodkom in pojavom, kakor nam ga nude žurnalistično površnostjo pisani dnevniki, tedaj se njen raison d'être izlušči sam ob sebi. »Njiva« je slovenski napredni inteligenci neobhodno potrebna. Naš izobraženec je večinoma preobložen z delom ali pa pod pritiskom današnjih razmer sploh ni disponiran, da bi bil vzel v roke debelejšo znanstveno knjigo. Sicer pa je produkcija slovenskih znanstvenih knjig dokaj skromna, tuja literatura pa iz teh ali onih vzrokov težje dostopna. Tako našemu intelektu nudi revija nadomestilo za znanstveno literaturo in mu širi, izpopolnjuje duševno obzorje. Revija poda-

ja v zgoščeni obliki in v lahkem stilu nekako reprodukcijo velikih miselnih fenomenov, ki se pojavljajo tako v tujem svetu kakor pri nas. To so razni socialno-gospodarski problemi kakor n. pr. komunizem, znanstveni kakor Einsteinova teorija, versko življenje itd., polit. in nešteti drugi problemi. Vseh teh vprašanj in pojavov se dotika tudi dnevna žurnalistika, a le mimogrede in prav na rahlo; revijalno časnikarstvo nudi solidnejše, treznejše in preglednejše rezultate in njegovo obzorje je mnogo širje. Revije imajo daljšo trajnost in globlji vpliv. Zato je dobro urejevana revija resen in važen faktor v narodnem življenju in do neke mere tudi reprezentant njegove kulture.

Z »Njivo« smo lahko zadovoljni. — Njen urednik g. dr. Vl. Knaflič ima dragocene izkušnje že iz blažopokojne »Vede«, našega najboljšega časopisa za znanstvena vprašanja. Ves letnik preveva tendenca, da ustvari zares reprezentativno, na znanstveni višini stoječo, hkratu pa tudi aktualno in zanimivo revijo. Kompromis je večkrat težaven, a izogniti se mu ni mogoče. Urednik se mora ozirati na naše domače razmere, a tudi imeti pred očmi zunanj svet. Vsak čitatelj išče svoj kotiček, kateremu daje prednost pred vsemi drugimi. Enega zanimajo politični problemi, drugi posega po socioloških razpravah, tretji pa rad ob tihih urah filozofira in se vrtablja v osnov-

slavilo zelo ugodno ponudbo za dobavo tega materiala za občino. Pogodba je bila z malimi spremembami sprejeta.

Zvonarna Bühl in tvrdka Toman in Reich prosita za prodajo enega in istega zemljišča v Melji. Ker sta obe panogi. (Bühl: zvonarna in livarna, Toman in Reich: kemična tovarna) v narodnem gospodarstvu kakor tudi za razvoj mesta zelo važni, sklone občinski svet, da povabi oboje interesenta na razgovor, da se po možnosti ustreže obema.

H koncu je še obč. svetnik Bahian (JSDS) predlagal, naj se dovoli mestnim uslužbencem prazniti 1. maja ter naj se ob tej priliki razobesi na magistratu ročica zastava. Prvemu predlogu se je godelo, drugi predlog pa je bil zavrnjen.

Ob 22. uri je bila seja zaključena.

Danes, v soboto, dne 29. t. m. vsi na prireditvi Sokola v Studencih:

„Pri belem konjičku“.

„Crna deska.“

IV.

Železničar Krasnik Ivan je bil dolgo časa vagonar. Končno se mu je posrečilo, da je s svojo družino, obstoječo iz žene in 3 otrok dobil zasilno stanovanje v nekem adaptiranem svinjskem hlevu. Soba, če se sme ta luknja v Loški ulici št. 19 tako imenovati, je 2 m široka in 3,5 m dolga. Vsi spijo na tleh, ker pohištva ne morejo namestiti, sicer bi sploh ne imeli prostora, skozi okno pa jih pozdravljajo prečihi in kokoši. Pohištvo je imel spravljeno dosedaj v nekem starem vagonu, ki ga mora glasom ukaza železniškega ravnateljstva do 1. maja izprazniti. Toda kam s pohištvo? Leto dni že prosjači pri stanovanjskem uradu, napovedal je že nešteto stanovanj, toda zaman. Na Aleksandrovi cesti 12 ima v stanovanju, obstoječem iz ene sobe in kuhinje, svoje prestore »Deutscher Sparverein«, ki uraduje le dvakrat na teden. Za ta zavod bi pač zadostoval tudi kak manjši lokal. Trgovci Kaufmann ima na Glavnem trgu v stanovanju, obstoječem iz kuhinje in sobe, skladišče, v katerem ima samo par praznih zahojev. Vse to je Krasnik stanovanjskemu uradu prijavil in prosil, naj se mu vsaj od teh stanovanj eno nakaže, toda nič, če tudi je sem pristojen in tu uslužben. Nešteto veržnikov pa se šopiri po velikih stanovanjih. Ljudje so mislili, da bo socialistični predsednik in župan v treh dneh pometel z vsemi, ki ne spadajo v Maribor, toda doživeli so le nasprotno.

V.

Tako značilen za socialistične motogote pri stanovanjskem uradu je tudi slučaj Alojzije Zavrnik. Ta je stanovala v hiši pri frančiškanski cerkvi, kjer zidajo sedaj klerikalno banko ter se preživljala z dijaki. Kljub temu, da je dala poverjenjstvo za soc. skrbstvo v Ljubljani nalog, da se morajo vsem strankam nakazati enakovredna stanovanja, da se jim s tem ne ogroža eksistenca, je nakazal stanovanjski urad Zavrnikovi malo sobico, bivšo skladišče neke branjeve, kjer niti svojega pohištva ne more namestiti. Dijake je seveda morala odpustiti. Na eni strani so dijaki brez stanovanja ogroženi v nadaljevanju svojih studij, na drugi strani pa je uničena eksistenca starke, ki je v Maribor pristojna in ki je tu žrtvovala vse svoje moči in onemogla. Malo več socialnega pojmovanja bi bilo od socialističnih motogotev vsekakor pričakovati, toda danes tega nihče več ne pričakuje od njih. Dovolj smo jih spoznali.

JDS.

DEMOKRATSKI DISKUSIJSKI VEČER. Kulturni odsek mariborske organizacije JDS priredi v četrtek 4. maja ob 8. uri zvečer v dvorani restavracije Halbwidl v Jurčičevi ulici diskusijski večer s predavanjem g. dr. Raimana o češkoslovaški narodni demokraciji. Somišljenike pozivamo k aktivni udeležbi.

Seja izvrševalnega odbora JDS za mariborsko volilno okrožje je v nedeljo 30. t. m. ob 9. uri dop. v mali dvorani hotela Union v Celju.

Demokratski družabni večer v Mariboru je 10. junija v obeh zgornjih dvoranah Narodnega doma. Poleg predavanja vseuč. prof. dr. Plešića iz Zagreba »o pomenu Maribora v naši jugoslovenski zgodovini« bo raznovrstna zabava.

Dopis iz Gdanskega.

Iz Gdanske smo prejeli od naših mladih prijateljev pismo, v katerem pravijo med drugim: Na tukajšnji tehniki študira do danes 17 Jugoslovancev, izmed teh nas je 5 Slovencev. Porazdeljeni smo na sledeče stroke: brodogradstvo, elektrotehnika, kemija, arhitektura. — Tehnika je bila dograjena 1. 1902, je moderno poslopje, bogato opremljeno. Slušateljev je okoli 1500, večina Nemcev in mnogo tujcev, največ Slovanov, Rusov, Poljakov, Jugoslovancev, Bolgarov. Mnogo je tudi Švedov, Norvežanov. Ostali so pripadniki drugih manjših severnih držav. Gdansk je svobodno mesto z nemško notranjo politično upravo. Zunanje interese svobodnega ozemlja zastopajo Poljaki; poslednji se v mestu čvrsto držijo ter upajo polagoma pridobiti mesto v svoje roke.

Mariborske vesti.

Maribor 29. aprila 1922.

m Proslava 1. maja na mestnem magistratu. V ponedeljek, dne 1. maja 1922 mestni magistrat mariborski ne uraduje. Župan: Grčar.

m Trgovski gremij naznanja, da so v ponedeljek 1. maja med obhodom, t. j. od 2—3 ure popoldan trgovine zaprte.

m Mariborske banke v ponedeljek 1. maja t. l. ne uradujejo.

m Brivnice so glasom obvestila druge brivce v nedeljo, dne 30. aprila dopoldne odprte, v ponedeljek, dne 1. maja ves dan zaprte.

m Važno za telefonske naročnike. (Uradno). S 1. majem 1922 stopa v veljavo novi telefonski pravilnik, kateri določa v členu 35 sledeče: Vsak telefonski naročnik, ki želi iz svoje naročniške postaje medkrajevno govoriti ali telefonično posredovati brzojavke in telefonske pozive, mora to svojo željo prijaviti na posebnem z 2 Din. kolokovanem obrazcu »Prijava«. Za dovoljenje, da sme medkrajevno govoriti in posredovati svoje brzojavke in telefonske pozive po telefonu na upanje, mora plačati vsak naročnik ob enem s prijavo pri svoji centrali takso letnih Din. 120. V smislu navedenega člena opozarjamo vse telefonske naročnike, kateri žele od 1. maja t. l. naprej voditi medkrajevne telefonske pogovore in posredovati po telefonu brzojavke in telefonske pozive, da izpolnijo najkasneje do 1. maja pri brzojavno-telefonskem računalstvu tukajšnje glavne pošte tozadevne prijave, katere morajo kolekovati z 2 Din., ter ob enem položiti za čas od 1. maja do 31. decembra 1922 odpadajočo takso Din. 80.—. Le, ako so pravočasno predložili tozadevno prijavo in plačali takso 80 Din., bodo iz svojih telefonskih postaj lahko nemoteno tudi po 1. maju t. l. medkrajevno govorili in posredovali po telefonu svoje brzojavke. Posredovalnica od 20 par za vsako posredovano brzojavko v bodoče odpade, istotako odpade v smislu novega pravilnika v bodoče tudi brzojavna jamčevina, katero so do sedaj morali položiti naročniki, ki so hoteli po telefonu posredovati svoje brzojavke na upanje. Telefonski naročniki, kateri do 1. maja ne bodo položili predpisane prijave in plačali 80 Din., takse, po 1. maju pod nobenim pogojem ne bodo mogli več medkrajevno govoriti, niti posredovati svojih brzojavk in telefonskih pozivov po telefonu. Pri pomnimo še, da znaša od 1. maja dalje najmanjša skupna telefonsko-brzojavna jamčevina najmanj 100 Din. Naročniki, katerih dosedanja jamčevina ne dosega te svote, jo morajo s 1. majem zvišati najmanj na 100 Dinarjev.

m 20% in 20% kosti so baje upravljevalci dajati strankam mariborski me-

sarji. Tak vtis vsaj je moral človek dobiti pri včerajšnji sodnijski razpravi zoper mariborskega mesarja Filipiča. Tožen je, da je mariborski uradniški menzi dajal preveč kosti. Tako je na primer dne 16. febr. t. l. bilo pri 37,50 kg 15,75 kg kosti, namreč 21,75 kg mesa, 5,50 kg hrbljišča in še 10,25 kg čistih kosti. Dne 18. februarja pa pri 17,50 kg 6,50 kg kosti. Ko so ga opozarjali na te nedostatke, se je baje izrazil: »Živ Bog mi ne more nič!« Filipič se je zagovarjal, da spada na 80 dkg že 20 dkg kosti, oziroma na 1 kg še 25 dkg kosti. Ko se je upravitelj uradniške menze g. Soklič takrat informiral pri današnjem sodnem izvedencu, klavniškem živinozdravniku g. Maksu Rojku, mu je ta potrdil, da je mesar upravičen dati k večjemu 20% kosti. Včeraj pa je kot sodni izvedenec izpovedal, da lahko da mesar povrh kosti, ki so že itak v mesu samem, še 20% čistih kosti. Vsako živinčje ima povprečno 20% kosti. Če smejo torej mesarji dajati povrh še 20 odstotkov, no, potem pač mora ubogo mariborsko občinstvo plačevati pri vsakem kg 40% kosti. Ker pa nobeno govežjo nima 40% kosti, je to dokaz, da kupujejo mariborski mesarji od klobasarjev kosti ter jih prodajajo za meso. In to je po izjavi obtoženca odobrili baje tudi mariborski magistrat. Slava mu! Razprava je bila v svrhu nadaljnjih poizvedb preložena.

m Stara grešnica. Včeraj se je zagovarjala pred kazenskim senatom tuk. okrožnega sodišča mariborska mesarica Terezija Schutz, ki je že štirikrat predkaznovana radi raznih »mesarskih« grehov in svojega preostrega jezika. Tudi tokrat sta jo spravila mesarska ošabnost in nebrzdan jezik na zatožno klop. Dne 4. febr. je prišla žena davčnega upravitelja Antonija F. k obtoženki, ki ima na Glavnem trgu stojnico, po meso. Ker so mariborski mesarji s kostmi splošno zelo radodarni, sta se radi tega tudi ti dve sporekli. V svoji mesarski časti užaljena Schutz je radi tega odvzela stranki meso, češ, da takih odjemalcev, ki gledajo na vago, sploh ni treba postreči. (Mariborski mesarji bi menda radi, da bi občinstvo z zavazanimi očmi kupovalo, da bi mogli še bolj odirati!) Ko pa je Antonija F. zahtevala meso, ji je zabrusila mesarica, seveda nemško: »Pa če pride deset policajev in še cel magistrat na vrh, je to meni »wurste«, mesa pa ne dobite!« (Blažena namščina! Mariborske gospodinje še vedno smatrajo za bolj »nobele«, če govorijo na trgu nemško). Obtoženka je to seveda tajila ter pričam, kakor sodnikom vpadala v boso, tako, da jo je moral predsednik ponovno opominjati. Pravila je, da je F. silna in kapricirana. (Če namreč stranka odklanja dvojno mero kosti, imenujejo to mariborski mesarji kaprice!) Vse njen neverjeten zagovor ji ni nič pomagal. Prisodili so ji 14 dni zaporu z enim postom in trdim ležiščem na teden. Seveda je Schutz izjavila, da tega »strafa« ne more sprejeti!

m Še nekaj zastran našega parka. Mestni zastop je tikzad, da se morajo po parku psi voditi na vrvi, češ, da se ne poškočujejo kulture ob potih. Ta ukaz mi prihaja na misel, kadar vidim koga zlasti ob časih, ko se hodi v šolo in na trg ter iz šole in s trga, povsod, kjer bi bilo po poti narediti par korakov več, kar jo udariti brez trato. Tu in tam so nove steze že tako izhojene, kakor na kmetih cerkvene poti. Primerov za to najdemo največ ob vstopu iz Ciril-Metodove in iz Badlove ul. v park. Po mojem opazovanju delajo te bližnjice najbolj dijaki in dijakinje, učenci in učence ter posli. Dijakstvu bodi povedano: Dijak stremi za tem, da stopa v vrste inteligentov. Vsak izobraženec pa se mora smatrati za element redu, redu povedo kjer živi, koder se kreta in kamor pride; potemtakem tudi v parku. Zato se mora že dijaku tudi na tem, kako po parku hodi, poznati, kam stremi. Male, ki hodijo v ljudsko šolo, naj pouče starši, posle gospodarji ali gospodinje. Vrh tega naj tudi stražnik parka strogo nastopa. Omenjene steze, ki so zelo grde videti, pa naj se zrahljajo, posejejo s travnim semenom ter s koli ozir. tudi z žico označijo kot prepovedane. Reči moram, da niti med vojno ni bilo tolike samovoljenosti opazati po parku in zato me je kot Jugoslovencu grajana nerednosti tem bolj sram. — Član olepševalnega dru-

m Požar. V petek popoldne krog 1417. ure so opazili prebivalci na Vodnikovem trgu, da se iz kletnih prostorov trgovine J. M. Turčiča vali dim. O tem obveščena požarna bramba je takoj prilihtela na lice mesta ter dogurala, da se je vnelo ogelje, ki je bilo spravljeno v kleti. V petih minutah je bila vsaka nevarnost odstranjena. Kako je ogoril nastal, ni znano. Škoda ni velika.

m § 104. s. k. z. Radi § 104. s. k. z. se je včeraj zagovarjala pred kazenskim senatom cela vrsta ljudi. Radi razžaljenja Velikanstva se je zagovarjala v tajni razpravi Neka Frančiška Koper iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Obsojena je bila na eno leto zaporu. — 45-letni železničar Jakob Knapuš iz Krčevine je zamudil predstavo v mestnem kinu. To ga je tako razkačilo, da je začel policijsko stražo ozmerjati s »čiči« in »raubarji« ter sličnimi priimki, češ, da sami kradejo, druge pa zapirajo. Prisodili so mu 300 dinarjev denarne kazni ali pa 6 dni zaporu. — Janez Krepek iz Pobrežja se je pri neki priliki preveč razhudil ter prišel v konflikt s § 104. s. k. z. Dobil je 250 din. »nagrade« ali pa 48. ur zaporu. — Zelo hud mož pa je nek Filip Cep, delavec iz Sv. Marijete ob Pesnici. Nekoč je prišel v Maribor, kjer je malo preveč pogledal v kozarec. Na Glavnem trgu je napadel nekega stražnika, ter mu odtrgal službeni trak. Ko mu je ta napovedal aretacijo, mu je pokazal »dolgo nos« in se mu dejansko zoperstavil. Ne dolgo pozneje se je sprl s policijskim agentom ter tudi tega ozmerjal in sval. Naslednje pa je prišel v konflikt še z orožniki, katerim je dajal nečedne priimke. Za vse to je dobil 4 mesece težke ječe. — Posesniku Jožefu Kannerju v Rošpahu pa so učitelji na poti. V neki gostilni v Kamnici jih je javno osumil, da zahtevajo, da jim učenci prinašajo jajca po 6 K, drugače pa jih zapirajo. Resnica je, da so se pred Veliko nočjo pobirala po šolah jajca za Jugoslovensko Matico. Seveda so bili to popolnoma prostovoljni darovi. Kazenski senat mu je prisodil za to obrekovanje 200 din. globe.

m Lepa tička sta nek Ciril Stanek iz Radene in Vinko Žnidarič iz Morave. Tekom lanskega leta sta izvršila skupno več tatvin. Meseca julija sta se napotila v Ptuj iskat dela. Med potom sta se ustavila v neki hiši, kjer sta hotela prositi vode. Ko pa sta opazila, da ni nikogar doma, sta napravila hišno preiskavo ter odnesla nekaj obleke, denarja in srebrnine. Toda nista imela sreče. Kmalu po izvršeni tatvini so se vrnili domačini s polja ter tatinstva tička zasačili. Ker sta oba radi tatvine že predkaznovana, sta bila obsojena na dva oziroma štiri mesece težke ječe.

m Filozofični večer v Ljudski univerzi se je vršil sinoči ob precej številni udeležbi. Vodil ga je g. prof. Faval, ki je podal nekaj uvod v filozofijo. — Razvila se je precej temperamentna diskusija, katere uspeh je bil samo ta, da so poslušalci spoznali, da obstajajo o temeljnih vprašanjih sveta in življenja zelo različni in nasprotni nazori. Tako bo tudi ostalo — ignoramus et ignorabimus! Ni priporočljivo, da bi se še prakticiralo s takimi diskusijskimi večeri. Tem manj v »Ljudski univerzi«. Sicer pa je treba poudariti, da doslej še nobeno predavanje ni tako razvnelo duhov in vzbudilo tako živahnega komentiranja na potu domov.

m Tedenski izkaz o naletljivih boleznih v področju Maribora (z okoličico) od dne 16. do 22. aprila 1922. Trebušni tifus: ostalo 0, na novo obolelo 0, ozdravilo 0, umrlo 0, ostane 0. — Skrlatinka: ostalo 6, na novo obolelo 1, ozdravilo 8, umrlo 0, ostane 2. — Davica: ostalo 2, na novo obolelo 3, ozdravilo 2, umrlo 0, ostane 3.

m Javna zahvala. Gospa Roza Kuharič, hišna posestnica v Mariboru, Smetanova ulica št. 40, ima na stanovanju vojno vdovo s 5 otroki, od katerih ne pobira že 2 leti nobene najemnine. Za to velikodušnost gospe Roza Kuharič ji izreka Organizacija vojnih invalidov najlepšo zahvalo, g. hišnim gospodarjem pa dajemo go. Kuharič za dober vzgled, in želimo mnogo podobnih napram vojnim žrtvam. Odbor.

m Organizacija vojnih invalidov v Mariboru prosi plemenita srca za podaritev omare za pisarniške potrebščine, pisalne mize, in nekoliko stolov za pisarno. Ponudbe plemenitih src, ki so

voljna od zaprosenih predmetov katerega darovati, se prosijo poslati na organizacijo vojnih invalidov v Mariboru.

m Triglavski sestanek. Danes 29. maja t. l. v »Hotelu Union« ob 20. uri, na sestanek! Naj naveden ne manjka! Udeležba obligatna, da se konstatira disciplina v mariborskem okrožju. Sklicatelj.

m Slovensko lovsko društvo, podružnica v Mariboru vabi vse člane na sestanek, ki se vrši v sredo dne 3. maja t. l. v »Hotelu Union« ob 20. uri. Predmet: Družba lovov, ki se prične 8. maja t. l. Odbor.

m Trgovski nastavljenec se opozarja, da bodo zaupniki prihodnje dni pobirali prispevke za gladijočo Rusijo, lahko pa tudi vsak sam plača med uradnimi urami to je vsak torek od 6-18, ure v Slovenski ulici št. 8. Dolžnost vsakega trgovskega nastavljenca je, da po svojih močeh prispeva za to plemenito in človekoljubno akcijo. — Odbor je že v svoji zadnji seji sklenil darovati v ta namen 1000 K. Koliko v pojasnilo na tozadnje časopisne vesti.

m Plesni venček hotelirskih, kavar- niških in restavracijskih nastavljenecov pod pokroviteljstvom g. Gjuro pl. Valjaka, restavraterja in kavarnarja v Mariboru, je potekel sijajno in je bil ena najlepših plesnih prireditev letošnje sezone. K uspehu so v prvi vrsti pripomogle oblasti in uradi s plemenito pomočjo v uradnih zadevah kakor tudi g. pokrovitelj z materijalno in finančno podporo, in si je s tem zagotovil zahvalo in hvaležen spomin vseh nastavljenecov v Mariboru. Vsem darovalcem bodi na tem mestu izrečena posebna zahvala. G. nadnatakar Stürzel je, četudi službeno zelo zadržan, skupno z g. Mirkom Cepancem (hotel Union) zelo hvalevredno in neraztržno valno vršil nehvaležno nalogo, tudi g. predsednik Jaka Sedaj (Grajška klet) s celotnim odborom je bil popolnoma na mestu. Ker je čisti dobiček priditve določen v dobrodelne namene bo zahvali sledilo še natančno poročilo inkasa, seveda po točnem obračunu. — Čisti dobiček gre Protituberkulozni ligi, zavodu za revno dečo, reševalnemu oddelku mariborskega prostovoljnega gasilnega društva.

m Nočno službo, vrši prihodnji teden od 1. do 7. maja lekarna »Pri zamarcu« v Gosposki ulici.

m Opozorjamo na današnji oglas hotela Halbwid ter na oglas zobne paste »Lamprone«.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota, 29. aprila: »Dedni logar.« Premijera. Abon. C.
Nedelja, 30. aprila: »Cigan barona.« V proslavo 1. maja.
Ponedeljek, 1. maja: »Prodana nevesta.« Abonement A.
Torek, 2. maja: »Prababica.« Ab. C.
Sreda, 3. maja: zaprto.
Četrtek, 4. maja: »Prodana nevesta.« Abonement C.
Petek, 5. maja ob 15.: »Neznani prijatelj.« Dijaška predstava.
Sobota, 6. maja: »Dedni logar.« A.

Dramatična šola Narodnega gledališča. Pouk dramatične šole se vrši v ponedeljek, dne 1. maja ob 12. uri (ob 18, uri zv.) kakor vedno v mali kazinski dvorani.

Kultura in umetnost

Knjige, javnost in knjigarne.

Mi Slovenci smo majhen narod, tudi ujedinenje z brati Hrvati in Srbi nas kulturno ni razširilo in pomnožilo, zato se naravno, da se naša literatura ne more razviti tako, kakor pri številno večjih narodih, kvantitativno namreč, ker kvalitativno je naša literatura na tako visoki stopinji, kakor se, žalibog pri nas le malokdo zaveda in da smo večji narod, v svetu bolj znan, bi naša literatura bila že davno znana tudi širšemu svetu. Sicer pa smo tudi na tem polju dosegli že mnogo. Naš Prešeren, Cankar, Aškerc, Župančič, Mešič in drugi so znani tudi daleč preko

naših mej. In morda te naše velike druge bolj zanimajo nego mi sami. Zalosten, toda resničen je občutek, katerega je na naš naslov napisal češki profesor dr. Dominik Štrubrný v svoji monografiji o našem Simonu Gregorčiču, da mi Slovenci sploh ne znamo ceniti naših velikih mož ter da je škoda, da jih imamo. Mi še danes nimamo izšpurnih študij niti o naših največjih, da mi sploh še pošteno literarne zgodovine nimamo, iz katere bi se povzročeni človek poučil o tem, kaj sploh imamo.

Najbolj žalostno pa je nerazumevanje in nezanimanje naše javnosti za lepo knjigo. Koliko imamo med inteligentni ljudi, ki bi se zanimali za našo literaturo? Koliko jih imamo, ki bi sploh čitali knjige? Majhno število pa je število onih, ki bi naše knjige kupovali. In vendar se mi Slovenci tako radi bahamo z našo kulturnostjo in prosvetljenostjo. Kakšna je naša kulturnost in prosvetljenost se vidi najbolj iz tega, da naša literatura ob njej — umira. Dr. Reisman je na shodu Demokratske stranke v Narodnem domu rekel, da nam sedanja doba ne rodi nobenih velikih mož na kulturnem in literarnem polju. To je deloma res, toda kdo je temu kriv? Lenoba in zakrknjenost naše javnosti, naše takozvane »kulturne« javnosti, ki s to svojo lenobo in zakrknjenostjo ubija naše kulturne in literarne delavce še predno se morejo razviti. Velik pisatelj ali pesnik se more razviti le v ugodnih razmerah in ako najde odziv v javnosti. Kako naj se razvija, ako mora ali umreti od gladi, ali pa se posvetiti drugemu poklicu, ki ga pri njegovem literarnem delu ubija? Kako naj se razvija, ako se od njegovega dela, v katerega je položil toliko kapelj svoje srčne krvi, tiskane v komaj tisoč, v najboljšem slučaju par tisoč izvodih, razproda komaj par sto izvodov? Kako naj se razvija, ako mora čakati leta in leta, da mu sploh kdo založi knjigo in še to z nevarnostjo, da bo pri njej, ne zaslužil, ampak izgubil nekaj tisočakov? Pri nas se skrbi za vse mogoče, propagira, agitira in nabira se za vse mogoče, le za našo literaturo, za naš največji kulturni pones, se ne zmeni nihče. Res, da so knjige dandanes drage, toda v primeri z draginjo drugih predmetov so poceni. Liter vina, ki je stal včasih kvečjemu 68 stotnik, stane danes skoro istotoliko kron, knjiga pa, ki je stala tedaj 2 K, stane danes komaj toliko, kakor liter vina. Ko bi oni, ki pripravljajo brezmišelnost po gostilnah stotake, dali na mesec vsaj en sam odstotek za knjige, koliko bi to dvignilo našo literaturo! Ob enem pa bi v knjigah našli sijajno nadomestilo za alkohol. Mesto v gostilni, bi sedeli zvečer doma pri svoji družini. Knjiga bi jih oplenila in izginilo bi tudi mnogo nesoglasja v rodbinskem življenju; zmanjšala bi se beda, ki jo povzroča mamek alkohol. Rasla bi naša kultura, rasla bi literatura in umetnost, rasla bi morala in ž njo tudi blagostanje in mi bi bili v evetu drugače upoštevani, kakor smo danes.

Naše literarne miselnosti pa so v veliki meri krive tudi naše slovenske knjigarnice in založništva. Nikjer na svetu menda nimajo knjigarnice in založništvo v rokah tako strokovno neizobraženi ozkostružni, kakor pri nas v Sloveniji. To pa je za našo književnost ravno največja nesreča. Poglejmo k drugim narodom. Tam je knjigarništvo nekaj drugega, kakor pri nas. Tam knjigarnji in založniki ne gledajo na to, da bi zaslužili čimveč z eno samo knjigo, ampak na to, da jih prodajo čimveč poceni in pri tem zaslužijo in njihovi zaslužki se seveda večijo. Tam knjigarnarji in založniki gledajo na to, da se knjige res razproda, zato pa poznajo reklamo, o kateri naši nimajo niti pojma, oziroma se boje izdati zanjo par kron, čeprav bi jim prinesla stotake. Pri nas mora človek, ki hoče kupiti kako knjigo stopiti osebno h knjigarnarju ali založniku ter ga mora takorekoč pohlevno prositi, da mu pove, če ima kako knjigo v založbi, ali če je sploh kaj izšlo. Mesto da bi knjigarnar ponujal knjige, se mora kupovalec ponujati knjigarnarju. Pri drugih narodih se knjige, ko izidejo, pošljejo vsem onim o katerih res sodi, da jih bodo kupili, na oglede; pri nas se še kontokorentno razmerje odbija. Drugod se vsaj v vsaki večji knjigarni dobi vse takej ko izide, pri nas je treba dolgo čakati, a

mnogih publikacij v naših knjigarnah sploh nimajo, če jih pa imajo, jih imajo v par invidih in komaj ko prodajo te, naroče zopet par neviš. Kupovalec pa, ki pride med tem časom v knjigarno, mora čakati, da pa jih mnogo pri tem čakanju sploh pozabi vrniti se, ko knjige dospo, ni seveda prav nič šodnega. Tako ne sme več iti dalje. Naše knjigarništvo se mora razmahniti, razširiti, postati mora res trgovsko in ne grajalarsko. —r.

x Prodana nevesta. Sinoči so peli v našem gledališču prvo večjo opero, svetovnoznano Smetanovo »Prodano nevesto« pod režijo g. Rumpelja. Za naše razmere sredstva in pevce, ki so nam na razpolago je opera uspešno gotovo nad pričakovanje dobro. Posebno so se odlikovali gg. Rumpelj, Simenc in Janko ter gđ. Mezgečeva kot Marinka, posebno izreden talent je pokazal g. Janko v ulozi Vaška. g. Arhipov, ki je nastopil sinoči v ulozi Krušine prvič na našem odru, je simpatična pojava in tudi njegov glas je dober. Zbor je dobro rešil svojo nalogo in tudi balent v prvem dejanju ni bil slab, isto velja o orkestru in dirigentu g. Plečtinu. Gledališče je bilo razprodano in bo gotovo tudi pri reprizah. Strokovnjaško oceno o predstavi prinesemo morda prihodnji teden.

x Simfonični koncert v Götzovi dvorani. Zadnjič smo objavili spored koncerta, ki se vrši 3. maja 1922 ob 20. uri v Götzovi dvorani, ki je bil pa prvotno določen in vsled raznih potežkoč bistveno spremenjen. Danes prinašamo spored, ki je stalno določen: I. del: 1. P. I. Čajkovskij: »Slavjanska koračnica«, simfonična slika. 2. A. K. Glazunov: »Stenka Razin«, simfonični poem. II. del: 3. M. P. Musorgskij: »Saklovitov, arija za bariton iz opere »Hovanščina«, poje gosp. B. Komarevskij, spremlja gosp. A. Donner. 4. a) Wagner-Wilhelmi: »Parsifal-paraphrase« violin-solo igre gospa Brandl-Pelikan, spremlja gosp. H. Frisch; b) Fr. Kreisler: »Caprice Viennois«. III. del: 5. N. A. Rimski-Korsakov: »La grande Paque russe« (Svetli praznik), simfonična slika. 6. P. I. Čajkovskij: »1812 leto«, simfonična slika. Koncert začne in konča z znanim skladateljem Čajkovskim, kojega nova tačka je »Slavjanska koračnica«, simfonična slika, ki bo posebno zanimala naše občinstvo radi svojih motivov, o katerih prinesemo prihodnjič razlago. Na splošno željo pa se ponovi impozantna simfonična slika »1812 leto«, ki je napravila zadajic poseben vtis na poslušalce, tako da jo zopet zahtevajo. Nekaj čisto novega za Maribor pa bo izvajanje N. A. Rimski-Korsakovova »La grande Paque russe« rusko imevana »Svetli praznik«, simfonična slika, katero prevajajo sami korali na podlagi Davidovega psalma št. 67 in Markovega evangelija »Angel naznanja vstajenje Gospodovo«. Opozorjamo cenj. občinstvo na podliskar, ki ga prinesemo v torek.

Pomorstvo.

Jugoslavenski pomorac. Izšla je 7. in 8. številka s sledečo vsebino: št. 7. Juraj Carić: Reka in Bakar. — Ing. Stjepan Szavits-Nossan: Brodogradnja iz armiranog betona. — The Sailor: Pomorske nesreče in sigurnost osobja na brodu. — Vesti: Pomorski rečnik. — Vesti pomorske oblasti kraljevine SHS v Bakru. — Napredek našega pomorstva. — Proga Trst-Port-Said-Australija. — Novo poljsko parobrodno društvo. — Spomin na Ocean. — Znižanje plač ameriških brodarjev. — Motorne ladje. — Novo ribarsko društvo v Sušaku. — Največja šolska ladja na svetu. — Št. 8: Rudolf Černič: Poučno potovanje naših pomorskih akademikov. — Milan Kosović: Brodarstvo. — Mate Ivett: Behmov batone-ter (priprava za merjenje morske globine). — Vesti: Pomorski rečnik. — »Oceanica«. — Največja ladja na svetu. — Dviganje potopljenega parnika. — »Jugoslavenski Pomorac« izhaja vsakih 14 dni v Zagrebu. Celoletna naročnina znaša 120 K. Naroča se pri upravi v Zagrebu, Prilaz, G. D. br. 67.

Napredek našega pomorstva. Dubrovačko parobrodno društvo namerava kupiti v Angliji tri nove ladje po 6 do 8 tisoč ton. Podvzeti so že vsi koraki in je upati, da se naša mornarica v kratkem pomnoži za tri nove in mo-

dorne ladje.

Novo ribarsko društvo v Sušaku. Na Sušaku se je združilo dvanajst ribičev, ki se osnovali novo ribarsko društvo: E. Krištofor in drugi. Društvo se bo bavilo z ribolovom, s trgovino ribarskega orodja in potrebščin. Neobhodno potrebno pa je, da se zgradi na Sušaku moderna, današnjemu prometu primerna ribarnica.

Največja šolska ladja ima Danska. Ladja nosi ime »Kopenhagen« ter je 393 m dolga. Najvišji jambor meri 51.000 kv. metrov. Na tej ladji se nahajajo samo mornariški kadeti. Pouk traja 4 leta. Ladja je opremljena z vsemi najmodernejšimi stroji ter bo v kratkem odplula na naučno potovanje v Južno Ameriko.

Partija št. 50.

Mojsterski turnir Pištani 4. kolo 13 aprila 1922.

Otvoritev damskega kmeta.

Beli: Bogoljubov.	Crni: Przepierka.
1. d2—d4	Sg8—f6
2. Sg1—f3	e7—e6
3. c2—c4	c7—c5
4. Sb1—c3	c5xd4
5. Sf3xd4	Lf8—b4
6. Dd1—b3	Sb8—a6
7. Lc1—d2	b7—b6
8. e2—e3	Lc8—b7
9. Lf1—e2	0—0
10. 0—0	Lb4—e7
11. Ta1—d1	Sb6—c5
12. Db3—c2	d7—d5
13. c4xd5	Sf6xd5
14. Le2—f3	Sd5—b4
15. Dc2—b1	Lb7xf3
16. g2xf3	Le7—f6
17. Sc3—e4	Sb4—d5
18. Sd4—e2	Sc5—d7
19. Kg1—h1	Ta8—c8
20. Tf1—g1	g7—g6
21. Se4xf6+	Dd8xf6
22. Tg1—g3	Df6—e7
23. e3—e4	Sd5—f6
24. Ld2—c3	e6—e5
25. Db1—c1	Sf6—h5
26. Tg3—h3	De7—e6
27. Th3xh5!!	g6xh5
28. Td1xd7!!	Te8xc3!
29. Se2xc3	De6xd7
30. De1—g5+	Kg8—h8
31. Dg5—f6+	Kh8—g8
32. Sc3—d5	Tf8—e8
33. Df6—g5+	Kg8—h8
34. Sd5—f6	Dd7—d8
35. Dg5—h6	Dd8—d1+
36. Kg1—g2	Te8—g8
37. Sf6xg8	Kh8xg8
38. Dh6—g5+	Kg8—f8
39. Dg5xe5	Dd1—e4
40. a2—a3	Da4—b3
41. h2—h4	a7—a5
42. Kg2—g3	Kf8—g8
43. a3—a4	h7—h6
44. De5—b5	Db3—d1
45. Kg3—g2	Kg8—g7
46. b2—b3	Dd1—d6
47. Db5xh5	Kg7—f8
48. Dh5—f5	Kf8—g7
49. f3—f4	Dd6—d1
50. Df5—h3	Dd1—d4
51. Dh3—e3	Dd4—d1
52. f4—f5	Kg7—h7
53. De3—f3	Crni se uda.

Match Maribor—Zagreb. (Poroča dr. Ante Beneković v zagrebških »Novostih« z dne 2. aprila — Konec). Drugi dan: Mi imamo bele. Rožič igra damski gambit in preide v odprto igro z žrtvo dveh kmetov, doseže lep napad, a ne najde odločilne poteze, ki vodi do problema in ne predradi solidne obrambe Kramerja ter materijalno oslabljen preda brezupno partijo. Peyer igra z Stupanom francosko in držeč partijo neprestano zaprto preide v končno borbo, kjer s konjem proti tekaču dobi v klasično-šolski igri. Singer poskuša srečo z italijansko partijo proti dr. Stefančiču; napad ne uspe, pride do končne igre, v kateri topot črni opusti izrabiti pluskmata in partija konča remis. Dr. Baneković—dr. pl. Kruglevski igra hollandsko partijo. Zgradiš si močno pozicijo sem v centru cerniral črnega, ki je v tej stisnjeni poziciji spregledal kmata, nakar se mu je zrušila cela njegova fronta. Bazala igra kraljev gambit proti Nejepsi, ta igra Retjeve obramba

in si utrdi dobljenega kmeta, ko pa napad in uspel, prodre črni v trdnjavo in ujame kralja. Agapijev igra proti Peyerju angleško partijo konjev. Po klasično krasni srednji igri ostane beli z damo in 5 kmeti proti stolpoma in trem kmetom. Zmaga je vprašanje časa. V tem spregleda Agapijev mat v eni potezi in tako konča ta krasna partija v korist Mariborčanov. A ona je bila odločilna! Kalabar dobi proti Hočevanju špansko partijo, ker je črni že v otvoritvi napravil pogreško, koje navzlic trdi borbi ni več mogel popraviti. Rezultat drugega dne: Mi smo dobili 3, zgubili 3, a remizirali eno, 3½ : 3½. Skupni rezultat 7½ : 6½ v korist Maribora. (Poročilo konča s komplimentom na naslov mariborskih igralcev).

Ljubljanski šah. klub. Na 6. rednem obecnem zboru dne 21. januarja 1922 se je odbor konstituiral sledeče: dr. Fr. Cadež (predsednik), prof. E. Ferjan (podpredsednik), St. Zadnek (tajnik), M. Kragelj (blagajnik), M. Furlani (knjižničar), Kavčič in Pleničar (odb. namestnika), dr. Fiser in dr. M. Vidmar (revizorja).

Celjski šahovski klub. Klubov turnir, ki se ga je udeležilo 21 članov, je končal z sledečim rezultatom: 1. mesto je dosegel prof. Vagaja z 35%, od 40 možnih točk in je postal s tem klubov glavni igralec. Ostali zmagovalci so: 2. dr. Brunčko s 34½, 3. in 4. mesto delita g. Gajšek in vladni svetnik Lilek s 30, 6. dr. Schwab s 29, 6. g. Zimič z 28, 7. g. Cerne z 27, 8. g. Batič z 26½, 9. prof. Brodar z 23½, 10. g. Molan z 23 in g. Ninkovič z 20½ točkami. Turnirja se je udeležila tudi ena dama, gospa Brunčkova in vztrajala do konca; sicer ni prišla med zmagovalce, vendar je dosegla časten uspeh, 14½ točk. Iz

števíla udeležencev je razvidno, kako veliko zanimanje vlada za šahovsko igro v Celju, ki se v klubu sistematski goji. Upati je, da bo igralno moštvo kmalu močno dovolj, meriti se tudi z drugimi klubi z uspehom.

Match Maroczy—dr. Vidmar. Kakor smo že poročali, igra jugoslovanski champion dr. Milan Vidmar in madžarski champion Geza Maroczy v kratkem v Ljubljani 2 match partije. Maroczy, ki biva stalno v Bad Ausser, pride 12. maja v Ljubljano. Mariborski šah. klub dela na to, da ta svetovnoslovna mojstra poprej igra tudi v Mariboru eno ali dve match-partiji.

Sokolstvo.

o Telovačna akademija »Sokolskega društva« v Mariboru dne 6. maja ima ta-le spored: 1. Člani — Murnikove proste (za vsesokolski zlet 1922. določene) vaje; 2. ženski naraščaj — proste vaje; 3. člani — konj na šir; 4. članice — proste vaje (zletne 1922); 5. petje; 6. člani — skupine; 7. članice — bradlja; 8. moški naraščaj — proste vaje; 9. petje; 10. člani — bradlja; 11. članice in člani — župne proste za 1922. — Pevske točke izvaja iz prijaznosti pevsko društvo »Drava«. — Tehnični odbor »Sok. društva« pa si še je pridržal eventualno spremembo razporedbe posameznih točk. — Odbor.

Sport.

: SK Primorje v Mariboru. Danes ob 16. uri gostuje pri ISSK Maribor simpatično ljubljansko moštvo SK Primorje, ki je zraven Lirije drugo najmočnejše moštvo v Ljubljani. Gosti so izkazali v poslednjih nastopih upoštevanja vredno jakost ter bodo

»Mariboru« sigurno nudili resnega tekmeča, ki ima v svoji sredi lepe talente. »Maribor« nastopi k temu prijateljskemu tekmovanju z »Primorci« v novi sestavi, ki bode, upajmo, posebno v napadu pokazalo nadobitno odločnost. Tekmovanje vodi savezni sodnik g. Vladimir Šuput. V predtekmi, ki se začne ob 14. uri, si nasprotujeta rezervi »Maribora« in MAKa. Sodnik gosp. Frankl.

: Naraščaja »Maribora« tekmujeja (prvi in drugi naraščaj) od 10-12. ure z dvema naraščajema SV Rapid. Igra se na prostoru »Rapida«. Vstopnina prosta.

: Reprezentanca Slovenije igra danes proti reprezentanci Zagreba v Zagrebu. Slovenski team je sestavljen iz igralcev »Lirije« (Ljubljana) z vratarom ISSK »Maribor« g. Glazer Franc, ki se je v to svrhu že podal v Zagreb.

Objave.

: Nova emisija delnic Trgovske banke d. d. Ljubljana. Pred kratkim ustanovljena Trgovska banka je na svojem izrednem obecnem zboru dne 25. marca 1922. sklenila zvišati delniško glavnico od 10 milijonov na 30 milijonov. Natančnejše pogoje subskripcije prinaša današnji inšerat.

: Na veliko prodajo trdke Franc Mastek v Mariboru na glavnem trgu šte. 16. opozarjamo.

: Mariborske mlekarne lokal v Gosposki ulici št. 38 preide s 1. majem 1922 v narodne zavedne roke. Prevzela ga je gospa Paula Vrščič. Prodajajo se bo od takrat naprej že ob 8. uri zjutraj mleko vseh vrst ter vsi v to stroko spadajoči izdelki, kakor tudi brezalkoholne pijače. Želimo mnogo uspeha ter ga občinstvu toplo priporočamo.

: Pouk v slovenski stenografiji za gospode in gospodične se začne s 1. majem. Oglasi: Razlagova ul. 15, pritičje. —

Brzojavna poročila

Na sledu za komunisti.

ZM Zagreb, 29. aprila. Obmejna policija je aretirala nekega dijaka, ki je hotel odpotovati na Dunaj. V njegovem potnem kovčku so našli ključ za šifrirano pismo, ki ga je sretirani dijak nesel dunajskim komunistom in katerega so Zagrebčani vporabljali za korespondenco z dunajskimi komunisti.

Eksplodizija v rumunskem rudniku.

DKU Bukarešta, 28. aprila. V kraljevem rudniku v Lupeny je bila včeraj strahovita eksplozija, ki je zahtevala nad sto človeških žrtev.

Konferenca veleposlanikov.

DKU Pariz, 28. aprila. Danes zjutraj se je sestala v zunanjem ministertvu konferenca veleposlanikov. Predlogu francoske vlade, naj konferenca veleposlanikov prouči nemško-rusko pogodbo, se ni ugodilo, ker se je upošteval predlog Lloyd Georgea, naj se sliče v Genovi vrhovni svet.

Državnozbornske volitve na Madžarskem.

DKU Budimpešta, 28. aprila. Volitve v narodno skupščino se vrše dne 28. maja in 3. junija. Novo izvoljeni parlament se sestane dne 16. junija v prvi parlamentarni seji.

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

Pretrgana pesem

1. Poljski spisal Eliza Orzeszkowa, prevel Vinko Albič.

I.

Bila je ena izmed tistih tihih, samotnih in prijaznih hišic, ki se nam zde prirčne kot smehljivi vasice ali pa njega veseli odmev, ki se je bil izgubil med ulice in hiše v mestu.

Čedna, bela pobeljena je stala z vrati nad dvema stebroma v zanemarijenem vrtu, ki je bil ravno zaradi te zanemarijenosti videti kakor zelena, sveža krošava. Dvorišča sploh ni imela; od ceste jo je ločil del vrta in deskast plot, ki je bil tako visok, da ni bilo videti niti hišice, niti ceste s hišnih oken. Oddalec je bila videti kot tiho, prijetno zavetišče, od blizu pa je bila stara, razpadajoča baita, ki so jo od starosti nagnjene, zanikarno pobeljene stene venčale bujne, lesenih kolcev ovijajoče se mladike vrtnega fižola. Tu in tam kazali se pisani cvetovi, delali nekaj izpremembe v tem okrasu. Razven fižola je rastle nekaj cvetlic na gredicah pred vhodom, kjer sta stali tudi dve stari, ozki klopi.

Kakršna je bila siromašna vnianost, taka je bila tudi hišna notranost: male sobice, nizki stropi, razhorjena tla, nerodne peči z zelenimi pečnicami.

V eno teh sob je živahno pritekla, neki napev marmrajoč, Klara Wygryczewa; kadar je bila zadovoljna, je vedno kaj pela. Obledena je bila v priprosto, sivo in rožnato-rozasto katunasto obleko z rokavi do komolcev podvitimi, in platnen predpasnik. Z ravno kar umitimi, od mrzle vode še rdečimi rokami si je hitro odvezala predpasnik, ga zvala ter ga položila v predal stare, majhne omare, misleč si: Čas je že, da pride predpasnik v perilo, hudo je že umazan. Nato je rokave zopet odvila ter pričela skladata v košek posamezne, prirezane kose blaga za košulje, škarje, naprstnik in niti. Ko je bila s tem pri kraju, se je ozrla po sobi in s stola za knjižice, ki je stal v kotu, vzela zvezek ter še njega položila v košek. Potem je stekla še v kuhinjo ter prinesla majhen kratec kruha in ga polisnila pod platno, ki je polnilo košek. Sedaj je naglas tla novalčkovem taktu: La, la, la! ter odhitela skozi hišna vrata. Tu se je vstavila za hip ter s tihim zadovoljstvom opazovala ovijajoče se mladike fižolove in gredice z redkimi cvetkami.

Ob listih je pač že viselo nekaj strokov, vendar so bile v večini cvetke, posebno rdeče, ki so kot oženi žarele med velikimi listi. Klara je utrgala ovet in si ga vtaknila v lase. Bili so temnočrni, nad celom nakodranji lasje, tako rahlo zviti zadaj na glavi, da se je človeku zdelo, kakor da se morajo vsak hip razvozlati in kot plašč pasti deklici čez pleča in hrbet. Popolna lepotica ni bila, imela pa je svežost devetnajstih let in dražest nenavadne živahnosti, katero je kazalo vse njeno kretanje, žareče oči in veselo smehljanje. Tudi sedaj se je smehljala, opazujoč vrt. Čutila se je veselo in razigrano.

Opravila je bila vse, kar je zahtevalo gospodinstvo dopoldna, in je imela sedaj pred sabo nekaj popolnoma prostih ur. Oče je bil v uradu, brat v šoli, sestra pa pri šiviljah. Kosilo je bilo skuhano in je čakalo v kuhinji na ognišču, da se vrnejo domači: treba ga je bilo samo pred nje postaviti. Ko je bila stanovanje pospravila in kosilo priredila, je

postala malo lačna. Zato je bila košček kruha položila v košek. — skromen zajtrk, ki pa ji je navadno šel prav v slast.

Kakor sicer ga je tudi danes hotela porziti pri sivanju na svojem priljubljenem prostoru v prijazni, tih, bezgovi utici, stoječi na koncu vrta tik plotu, ki je obdajal knežev vrt. Kadar je eno urico ali dve čisto sama s svojim delom in mislimi smela posedati v tej utici, je bila vedno prav dobre volje.

Ta živahna podlasica je rada premišljevala, a nikjer se ni premišljevalo tako dobro, nikjer se ni čutila tako samotno, kakor v tisti bezgovi utici. Tam je za nizko ograjo stal senčnat drevored zelo starih dreves, ki so se pred utico razmikala. Na koncu drevoreda pa se je za prostorno tratino videl nevelik, a lep grad z dvema stebroma in dvema vrstama visokih, ozkih oken.

Temnosive grajske stene, njega okna in balkoni so se visoko dvigali iznad tratine s krasnimi, skrivnostnimi grmovi. Skrivnosten je bil mir, ki je skoro vedno vladal v gradu in njega okolici. Okna so bila neprestano zaprta, vrt venomer prazen. Včasih so po stezah in drevosih delali vrtnarji, a nikdar ni bilo videti nikogar, ki bi bil šetal po samotnih potih. Človeku se je zdelo, da že več desetletij ni stopila človeška noga v krasni vrt. Blizu utice so bila v ograji majhna vrata, a tudi ta so bila vedno zaprta. Dasi brižno ohranjen, je bil ta kraj zapuščen, skoro odmr.

Klara je vedela od ljudi, da lastnik gradu, knez Oskar, skoro nikdar ni bival tukaj. Prav nič je ni brigalo, stanuje li kdo v gradu, ali je prazen. Rada se je udajala opazovanju in čutenju lepote, kajti za lepoto je bila zelo dovezna.

Ko je sedaj sedela na ozki klopi, z eno bezgovo vejico za hrbtom, z drugo pred sabo, si ni še privoščila, da bi motrila grad in se radovala njegovi lepoti.

Mala oznanila

Radi selitve se prod: Veliko arcelo, srebrni bostek obstoje iz 36 komadov, stoli, različne podobe, 2 nočni omari, 2 marmornato plešo, umivalnik trdi les, figure, železna postelja, omara mehki les, kompletna postelja. Vpraše Prešernova ul. 24. Zidanšek. 665

Prazno stanovanje dveh sob kuhinje pritlikin se išče. Plača najemino za 2 leti naprej. V nasprotnem slučaju se stanovanje kupi s pohištvom. Posredovalci določeno nagrado. Ponudbe poslati na naslobo: J. Karničnik, Maribor, Grajski trg 1, za Veselinovič. 660

Posedstvo blizu Maribora, z orolov zemeje, sadonosni njeve in gori, stanovanjsko poslopje ter posebej hlev za živino se ceno prodaja. Alojzij Gselman, Rospah, Dunajski jarek 193. 650

Stanovanje v Ljubljani sredini mesta obstoje iz treh sob in pritlikinami, zamenjam z enakim v Mariboru najraje v I. nadst. na Aleksandrovi c. ali blizu kolodvara. Ponudbe pod »Stanovanje« na »Kavarna J. dr. n.«, Maribor. 586

Pozor! Trgovska hiša v sredini mesta, dva velika lokala, stla dišče, klet, 5 sob, 2 kuhinji se prodaja. Dva lokala in stanovanje z 2 sobama in kuhinjo kupen takoj na razpolago. Trgovina, Votrjnska ul. 13. 663

V medic. drogeriji Wolfman v Gosposki ulici 33 se sprejme praktikant iz bolne hiše. Prednost imajo srednjšolci. 635 2-1

Vetča strojna delavke za izdelovanje nogavic se iščejo za stalno službo. Zasluzek dober. Javiti se je pri tvrdki J. Karničnik, Maribor, Grajski trg 1. 659

Prodaja se hiša z vrtom. Koroska cesta 108. 664

rove lepote. Pridno je šivala. Pred njo je na majhni okrogli leseni mizi z eno samo, v tla zabito nogo, stala kosarica s prikrojenim platnom in iz njega molečo knjigo. A tudi ta je bila še nedotaknjena. Ni še prišel čas prostosti in oddiha, ko je morala vživljati občudovati in čitati. Mudilo se je z delom. Pred kratkim je bila nakupila blaga za košulje za mladega brata; sedaj je šivala šele četrto. Kadar bo to zvršila, pride na vrsto popraviljanje očetovega perila, potem pa bo morala zase šivati novo obleko, kajti tisti dve, ki jih je imela, sta že doslužili.

Najraši bi bila videla, da bi jih ji sploh ne trebalo, kajti ni bila grzda, kakor druga dekleta njene starosti, katerim je bila nova obleka imenitni dogodek; a stare stvari so res že doslužile — vsaka je morala imeti novo obleko. Stroški bodo precejšni, naj jo napravi še tako poceni. Ako je taka naprava povečala mesečne izdatke, si je morala zelo ubijati glavo, da je očetova plača zadostovala tudi za vse drugo. Doslej je znala vse tako urediti, da ničesar ni manjkalo, toda oče, ki je bil v vsem zadovoljen, ni imel vedno vsega, kar je rabil. Ker je bil slabo bojnega zdravja, bi potreboval tečnejše hrane, posebno več sadja, katero si je privoščil samo v posebnih slučajih.

Misel na hrano jo je spomnila koščka kruha, katerega je bila vzela s sabo. Vzela ga je iz košarice, ga nekaj odgriznila, položila zopet na mizo in šivala dalje. Vesela je bila tega, kar je danes že gotovila: prikrojeni kosi so že delali celoto, četrta košulja bo kmalu gotova.

(Dalje prihodnjik.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Suhomesnata roba, mast, mesne delikatese „LUCULLUS“

dion. društvo za promet in preradbu mesa

ZAGREB, Ciglanova št. 8.

Telefon 101. Brz. naslov: „Lucullus, Zagreb. 623

Prosim, prepičajte se, da dobite najcenejšo

obleke po meri pri Domin Fabjančič MARIBOR, Jurčičeva ul. 5, I. nadst.

Zaloga češkega in angleškega blaga. 578

Vsak dan koncert P. Winterhalterja v Klub-Baru. Odprto do 2. ure zjutraj.

lastnega izdelka

komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.

Eksport.

Velika zaloga pohištva!

652

Na dober meščanski obed
in večerjo se sprejme 4—6
oseb. Naslov pri upravi „Ta-
bora.“ 656

Jotika! Sirokovni zdravnik za
pljučne bolezni **dr. Pečnik**
ordinira s čisto torka in pet-
ka v St. Jurju ob j. ž. Kupujte
tudi njegove tri knjige. Naro-
čila, kako do zdravja priti, o-
zdraviti! 483

Prazne zaboje, v zelo dobrem stanju, po izredno nizki ceni, prodaja Tobačna glavna zala- ga v Mariboru. 625 101

Slamo, seno, krompir in
druga ima za predati Andrej
Oset. Maribor, Aleksandrova
cesta 57. Telefon 88. Kupim
vse vrste deželnih pridelkov.
600 10-9

Če se hočeš poročiti
in pohištvo si kupiti
lek Zelenkina poprej
v Šolsko ulico poglej!
Tamkaj spalnice ne-
stete,
od najboljše kvalitete
tam so klubske gar-
niture
znane preko Drave,
Mura,
tamkaj so jašalne
sebe,
tam preproga in po-
dobe
in še vse, kar kdo
želi, 1994
pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka
tapetar in sodno zapri-
seženi strokovnjak
Maribor, Solska n. 5

V nedeljo 30. aprila in 1. maja 1922 665

Sveže Bock- in marčno pivo. Dobro Vino.
Meščanska kuhinja.

V nedeljo zvečer koncert.

Denarni zavod išče

ki bi zamogla opravljati tudi blagajniški posel. Telovadci imajo prednost. Ponudbe pod „648“ na upravo lista „Tabor“ z zahtevo plače.

648 2-

Zahtevajte povsod TABOR!

Glasom sklepa občnega zbora našega zavoda z dne 2. aprila 1922 izplačali bomo

počtenší od 1. mája 1922

pri blagajni vseh naših podružnic in ekspozitur za poslovno leto 1921 dividendo in sicer

za celoletne kupone K 30:- (trideset kron)
za polletne kupone pa K 15:- (petnajst kron).

Imejitelji delnic I. in II. emisije morajo predložiti razun talonov tudi plašče delnic, na katerih se bode zaznamovalo izplačilo dividende, ker se ne bo izdajalo novih kuponskih pol z ozirom na fuzijo z Slavensko banko ter predstoječo zamenjavo delnic Jugoslovanske Union-banke za delnice Slavenske banke.

V Ljubljani, dne 27. aprila 1922.

657

Upravni svet Jugoslovanske Union-banke, preje Mariborske eskomptne banke.

„LAMPRON“ je najboljša pasta za zobe. Dobl se v vsaki lekarni in drogeriji, v trgovini. Billerbeck in Maribor.

**PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA
GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE**
D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Proizvodi: gumbi iz ročevine in umetnega roga, (smanka „Galanit“), ustniki za smedke, svalilice, pipe in šibke, gumbi iz bisorvine (Perlmutter) za perile. Držaji za palice in deščke iz naravnega roga. Telefon šte. 5. Bančni konto: Obrtna banka, Ljubljana. Poštni ček. rač. šte. 7125.

Otvoritveno oznanilo!

6. 1. majem otvorim v Gosposki ulici 27 nasproti hotela „Pri Zamorcu“

TRGOVINO Z VSEMI UMETNINAMI IN STARINAMI

In se cenj. občinstvu najtopleje priporočam. — Kupujem in prodajam vse vrste umetnin in starin.

Ferdo Vincetič

trgovina z umetninami in starinami
„Pri Orientalcu“.

Dopisnica zadostuje, pridem takoj! 653

Velika razprodaja

v zalogi se nahajajočega blaga po jako nizki ceni, se vrši radi predelave podjetja od 2. do 20. maja pri

J. LETONJA

Maribor 661 3-1

Aleksandrova cesta št. 23.

Najbolji so pravi ameriški in angleški Singer šivalni stroji

Singer igle
in
nač. mestni
deli.

Lastna
mehanična
delavnica.

Singer olje,
nit, svila itd.

Prodaja
na
obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co. New York.

Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Marulićeva 5.

Podružnice: Maribor, Dravska ulica 10, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Bred na S., Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kraljevac, N. Skoplje, Velen, Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip.

Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Podpirajte slovenske tvrdke!

Škropilnice proti peronosperi

za vinogradnike

sistem „VERMOREL“ in „JESSERNIGG“ (zračni kotel in sesalica od zunaj na veliko v zalogi. Za preprodajalce na veliko znižane cene.

Zugmayer in Gruber

d. d. za promet s kovinami

Telefon šte. 26—31.

Zagreb

Starčevićev trg št. 12.

Brzjavni naslov: Zugmaygruber, Zagreb.

Največje tuzemsko skladišče bakrene pločevine, taslaka, tepšij, cevi, palic in šibik, zakovic, polpredelanih postavkov za žganjarske in druge kotle itd.

Elektrolit-bakrena žica. Svinčene cevi. Znano najboljši bakreni proizvodi. Zamenjava blaga za stari baker, Samoprodaja bakrenih proizvodov tvornice Georg Zugmayer in sinovi, Dunaj—Waldegg. 640

Državno zdravilišče Rogaška Slatina

Sezija:

MAJ - SEPTEMBER.

Zdatni popusti pred in po seziji. — Pojasnila daje ravnateljstvo zdravilišča.

Velika prodaja

vseh vrst sukna, platna in sploh vsega manufakturnega in modnega blaga se vrši radi prezidave pri tvrdki

Franc Mastek

na Glavnem trgu št. 16. — Prodajalo se bo

do 30 odstot. pod faktično ceno.

O resnično znižanih cenah se lahko vsak sam najbolj prepriča, ako si ogleda izložbe in bogato zalogo z na novo ocenjenim blagom. — Vskemu se svetuje, naj ne odlašja z nakupom, dokler je še bogata izbira.

Velika prodaja traja samo od 1. do 22. maja t. l. in sicer od 9. do 12. ure dop. in od 14. do 17. ure pop.

Se priporoča

633 4-3

Franc Mastek, manufakturna in modna trgovina, Maribor, Glavni trg 16.